

ORADEA-MARE (NAGYVÁRAD)

Joi 2 Aprile st. v.
14 Aprile st. n.

Va esi joi'a si duminec'a.

Redacțiunea în
Közép-utca nr. 395.

Nr. 27.

ANUL XVII.

1881.

Prețul pe un an 10 fl.
Pe ¹/₂ de an 5 fl.; pe ¹/₄
de an 2 fl. 70 cr.
Pentru Român'i a 2 galbeni.

Amant'a ostașului.

— Novela. —

Pe la anul 159* nevalisera turcii în țer'a româ-nésca, și prinsera a depradá termii Dunarii.

Profanau locuri sânté. Căci termii Dunarii sânt două cimiterii mari, la cari ~~se se~~ ^{caștore} se închine creștinul ca și pagânul. Aici și-au perdut turcii totdeuna flórea tinerimei, decórea țerii, aur, argint, arme și gloria căștigata în batăi crunte.

Dar în magia pamântul românesc, pânca cea alba, apă cea dulce, și ochii cei frumoși de românceuțe.

Hei — în țerile române erau femei frumoșe; dar erau bărbați cari se știu se și apere femeile ca și smei din povesti.

Sapăți pamântul țerii, și veți aflá urmele strabunilor! Sap'a și plugul, aceste moșteniri parințesci — îți spun la tóta brésd'a, la tóta gli'a, ce a fost trecutul, cine au fost stramoșii némului românesc.

*

Mihaiu voda prinse veste de navalirea pagânului; deci adună mic'a sa oștire, și puse peptul la otar.

*

Aprópe de Dunare pe o moșia frumoșă traia în timpurile acele Ion Gorea, un domn ~~de mare~~ mare. Se ocupá cu economi'a, dar era ostaș din cap până în picioare.

În crud'a tineréța facú tovarasía cu sabiuța lui, și petrecú tóte batăile câte îndură țer'a de atunci încóce.

În urma, un tun i duse piciorul drept, și de-atunci șede acasa și muncesce pamântul pentru care s'a luptat.

Omenii din gür îl cunoseau și-l respectau ca pe un bun patriot și bun ostaș; ier soldații tineri priviau la el ca la o carte sânta, din care cetesci ce e dator'i a unui ostaș.

Faci'a lui era o tabla scrisa tóta; scrisa cu tot felul de litere. Pe acea tabla scrisese turcul, tatarul, ungurul — tot ónsul liter'a lui. Hei, cine seia carte, multe putea se cetesca pe acea tabla. Ici o sabia, colé un iatagan, dincóce un baionet, dincolo un hanger turcesc... tóte le puteai ceti ca de pe carte. Erău suveni-niri din timpurile de vitejia.

Și, lui i erau dragi, erau a lui *suveni-niri*.

Ađi era betrán, dar anim'a i era tinera. Cugetele lui, petrecerile și placerea lui, erau a unui june ostaș.

În gürul lui se adunau ómenii de arme, și-și po-vestiau trecutul, și-și planuiau luptele pe mâne. Cas'a lui era locul de convenire pentru tot ce purtá arma,

stratul pentru tot ce era mareț, nobil și patriotic. Și densus era magul luptelor și modelul virtuților ostașesci.

Îl iubiau tóți ca pe un parinte; ier densus conducea tinerimea cu tact, și consciu de ceea ce face. În cas'a lui se deslegau cestiunile de arme, de ambiția, de onóre și de vitejia, și 'n cas'a lui se 'mpacau vrasmași de mórte.

Numai o fica i daduse Dđeu; pe acésta o crescuse femeia și barbat.

— Te-oiu maritá dupa ostaș, drag'a Tati; fii brava, se-i fii soția și tovarăș, — i dicea betránul adese.

Și grigita de un parinte bun s'a facut ánger; și crescuta sub scutul unui barbat ostaș. a crescut într' éns'a suflet de voinic.

În gürul mesei ^{un *cepe frumos} ~~o cană verde~~ verde: un chor de bărbați, juni de resboiu în uniforma militara.

Tóți români verđi ca stejarul, tineri și frumoși ca cedri. În ochii ori-cărui vedeai stralucind focul tineréței, virtuțile resboinicesci, dragostea gloriei.

La fruntea mesei ședea Ion Gorea veteranul.

De-a drépt'a pe o sofa ședea o feta frumoșă, mai frumoșă ca visul gloriei — Elena, copil'a ostașului veteran.

Și 'n ochii ei cei frumoși áncea ardea ceva, ceva ce dicea: că nu va încetá în veci, că nu se va stinge în veci.

Și ^{de d'ia sa} ~~d'ia sa~~ d'ia sa iubia glori'a, iubia și densus'a ceea ce e de iubit; dar alt foc era acela ce ardea în ochii ei: amorul.

Pe braț ținea o arfa, dar arfa odihnă; numai în sinul ei cântá arfa divina pe care ~~ce~~ ^{ce} cântá ei psalmii amorului.

Betránul redică cup'a.

— Pentru țera, copii!

Cupele ciocnira. vasele se golira.

La capetul mesei stătea un tiner, copil brunet cu faci'a palida. El redică cup'a la gura și iera o puse pe mésa.

Densus nu auđia ce se 'nchiná. El nu bea, și el era mai bét ca tóta lumea.

Privia la cei doi ochi ai Elenei, și de acei doi ochi era mai bét ca de vinul de Cotnari.

Elena meditá. Ochii ei rateciau visatori, când în sus când în jos. În sus era ceriul, în jos naintea ei stătea ángerul la care cugetá.

Cupele se umplura de nou.

V. R. Buticescu.

(Va urmá.)

Observațiune la articolul dlui Iul. T. Mera „Despre electricitatea atmosferică“.

(Urmare și fine.)

Iosif Flav. ca istoric nu a putut să aparțină mulțimii nepricepute; asemenea nici Filone despre care dice Fotiu: Filone de origine din Alesandria așa renume și-a câștigat naintea Grecilor în arta oratoriei, încât eră proverbial: séu Platone filoniséza séu Filone platoniséza*. Dar și mai mult, Suida ne spune chiar, că Filone a avut o erudițiune escelenta, încât cunoșcea toate disciplinele séu științele ginților, așa dара și fisic'a; e greu deci a crede să fi fost orbiți de niște leviți și preoți a jidovilor.

Dar și când afirma dl Mera: că jidovii au fost o mulțime nepriceputa, afirma o nedreptate. Jidovii au trait în Egipt 430 ani. ** Despre Egipteni dice Caylus în opul seu „Reçueil d'Antiquités“: „Egiptenii au avut o profunda cunoștința în chemia. Etruscii, Grecii și Romanii, de și au dispus de meții cu mult mai abundante și ușore, totuși nu au putut ajunge la acel grad al perfecțiunii în acest gen de știință“.

Așa dar dacă egiptenii au ajuns la așa grad mare al perfecțiunii în chemia, putem presupune cu cea mai mare probabilitate că nici fisic'a nu a putut fi terra incognita naintea lor și așa că și jidovii au învețat ceva puțin dela ei în decurs de 430 ani. Saucly în „Hist. de l'art judaïque“ pag. 37 și Darras în „Hist. de l'Égles“ tom. I pag. 660 și urm. ne și demustă, că Jidovii au fost inițiați destul în diverse arti, âncea și în unele secrete ale naturei; e foarte neprobabil, deci ca cu o bateria electrica, pe acel timp de sigur âncea imperfecta, să fi comis preoții atâtea înșelactuni și minuni, fără de a fi descoperiți ori atunci ori mai târziu.

Așa dара dacă S. Scriptura, Iosif Flaviu, Filone, tradițiunea via a poporului jidovesc, fără îndoieia cei mai autentici și competenți foști în caus'a acésta, nu sînt de un acord cu dl Mera, întreb pe dsa că de unde scie acea, ce asceréza cu atât scepticism? Să ne designeze fontele autentice din care citéza, pentru că nu presupun ca aserți'a acea să fia numai figmentul fantăsiei dsale și să tracteze cu un lucru atât de important așa susdeque fără de nici un fundament pe care să se bazeze.

Dacă înse din întêmplare dl Mera ar fi în ratacire, ce a priori trebuie și pot să afirm, că mai ușor pôte gresi iera un om séu doi decât un popor întreg pâna la Cristos, și de aici întreg creștinismul pâna în zilele nôstre. i recomand dlui Mera: ca de alta-data să îndegeteze fontele de unde citéza, ne luând asupra-și suspștiunea de coniecturariu.

Vasilii Dumbraua.

Sesiunea gen. a Academiei Române.

Ședința VI, la 16 28 martie.

Di președinte aduce la cunoștința o adresa primita dela dl academic Sbiara dela Cernaufi, din 24 martie st. n., prin care de pe o parte se scusa de a nu puté asistă la sesiunea generala, pe de alta promise a comunică într'un timp nedeterminat notița biografica despre repausatul coleg Atesandru Hurmuzachi și lucrarea de demult anunțata despre prețiosul manuscrispt românesc dela Voronetz.

Di Baritiu constata, că nici raportul secretarului general, nici procesele verbale din ședințele trecute nu sînt anca tiparite, negreșit din caus'a că „Monitorul

oficial“ este pré ocupat cu desbaterile parlamentare, și propune a se reveni la procedarea din trecut de a se publică procesele verbale și alte lucrări curente în foi volante cu spesele Academiei. Mic'a cheltunela, provocata prin acésta — adaugă dsa — nu pôte fi luata în considerațiune față cu marele interes, cu care publicul a început din ce în ce mai mult a urmări activitatea acestui institut național. Propunerea dlui Baritiu punându-se la vot, se primesce.

Di președinte, anunțiând proclamarea și sancționarea regatului român, face cunoscut că Majestatea Sa regele și președintele de onore al Academiei române, a avut estrem'a buna voința de a donă acestui corp condeiu și calimările, cari au contribuit la subscrierea regala a legii relative la marele act național. Donațiunea s'a facut în prezența dlui prim-ministru I. Brătianu și a dlui ministru de externe V. Boerescu. Acésta comunicațiune se primesce de către unanimitate cu o viva grațitudine și se ra decisiunea ca institutul național să mearga în corpore pentru a esprimă omagele sale Majestății Sale primului rege.

Di Maiorescu citește urmatorul conelus din partea comisunii însărcinate cu fisarea mesurilor de luat în privința legatului lasat Academiei de către repausatul Teodor Veisa: „Di președinte al Academiei, se autorisa a soliciță, prin ministerul cultelor și al instrucțiunii publice, ordonanța Domnéseca, pentru aprobarea legatului“.

Di președinte constata, că acésta lucrare a comisunii, presinta două conclusiuni, dintre cari se pôte pune la vot numai cea relativa la legatul lui Veisa, ier cea privitoare la modificarea art. 85 din regulament, urmeza a se pune la ordinea zilei.

Admitându-se acésta lamurire, se pune la vot și se primesce prim'a conclusiune, cealalta rămîind a se debate într'una din ședințele ulterioare.

Ședința VII, la 17/29 martie.

Se comunica o petițiune a „Societății de lectura a studenților dela gimnasiul român din Brașov“ prin care cer să li se acorde publicațiunile Academiei pentru bibliotec'a lor. Constatându-se înse de către delegațiune, că âncea din anul 1879 li s'au fost tramis toate publicațiunile Academiei cari pot fi de interes pentru acea Societate, petițiunea se trece la acte.

La ordinea zilei pentru ședința de astăzi eră înscrisa continuațiunea desbaterilor asupra proiectului de ortografia ce va întrebunța în publicațiunile Academiei. Înse din caus'a serbării naționale acésta lucrare se amână pe una din ședințele viitoare.

Di Ștefanescu face întrebare pentru ce caus'a pâna astăzi n'au aparut anele Academiei pe anii 1879—1880, din care întârziare provin mari confusiuni mai ales întru ceea ce privesce concursurile anunțate pentru anii viitori.

Di președinte arata, că întârzierea, întru cât se atinge de secțiunea II: discursuri, notițe și memorii, provin din aceea, că mai ântăiu autorii memoriilor au amânat îndelung predarea onora din operatele lor; ier pe de alta parte din timpul ce reclama confecționarea unor stampe necesare. Pentru secțiunea I-a anelelor: partea administrativa și desbateri, secretariatul general își va da sêma.

Ședința VIII, la 18 30 martie.

Ne fiind nici un raport terminat, membrii trec în secțiuni.

Ședința XI, la 19/31 martie.

Di președinte face următoarele comunicațiuni: August Dimitriade, student la facultatea de știință, daruesce pentru bibliotec'a Academiei, un volum legat în care se cuprind trei cărți. D. C. Decurtins daruesce de asemenea o carte.

* Biblioth. Cod. C. III. C. IV. C. V.

** Exod. 12. 40.

Aceste se primesc cu mulțumire și se transmit la bibliotecă.

Ne fiind nimic la ordinea zilei, ședința se radica și dnii membri ai Academiei trec în secțiuni.

Biserica și școala.

Gimnasiul din Beiuș. Ratiociniu public. (Continuare.) În favoarea gimnasiului de Beiuș au contribuit încă odată pentru totdeauna: din Șiri'a prin colectanții Vasiliu Zsiros protopop și Aloisia Sida: Vas. Zsiros 5 fl., George Sida 1 fl., Stefan Vela 2 fl. 50 cr., Uroș Ioanovič 1 fl., Nicolae Hanga 50 cr., Paul Crista 50 cr., Nicolae Stef 1 fl. 50 cr., Emilia Gabor 2 fl., Teod. Barboroviciu 50 cr., Nicolae Doboș 50 cr., Constantin Aiudan 1 fl., Atanas Mera 50 cr., Bogdan 50 cr., Liviu Beldea 50 cr., Petru Secula 1 fl., Lud. Rista 50 cr., Alesiu Doboș 50 cr., Mitru Secula 1 fl., Mitru Doboș 50 cr., Carol Kvitkovsky 1 fl., Teodor Crista 2 fl., Teodor Crista jun. 1 fl., Sav Seviț 40 cr., Sofr. Aradan 1 fl., Paul Crișan 50 cr., Daniil Gabor 2 fl., Hofbauer 1 fl., Ioanovičiu 45 cr., Aloisiu Magyari 1 fl., Schmidt 50 cr., Iuliu Aigner 1 fl., Mihailovičiu 5 fl., L. M. 60 cr., Iosif Szál 50 cr., dr. Klein 1 fl., Toma Crucian 50 cr., Georgiu Crișan 50 cr., Petru Debelea 40 cr., Deutsch (?) 2 fl., Ioan Zehe 1 fl., Nicolae Crista 50 cr., Savu Hereș 50 cr., Teodor Cerechi 50 cr., Gavril Crista 50 cr., Georgiu Tamaș 1 fl., Török (?) 1 fl., Milos Gavra 1 fl., P. Parteniu 50 cr., Adler 50 cr., Petru Huj 50 cr., Stefan Vanc 50 cr., George Tamaș 50 cr., Aloisia Sida 1 fl., Iulia Monța 2 fl. 30 cr., George Vela 1 fl. Mai mulți au conferit câte 10, 20 și 30 cr. în suma de 6 fl. 2 cr.; — din Csegöld: Ioan Popovičiu paroc 2 fl., eas'a bisericeii 2 fl., Vasiliu Papp 1 fl., Antoniu Ackermann 50 cr., Georgiu Szilágyi 50 cr., Ioan Tatar 20 cr., Ant. Ardan 20 cr., Ignatiu Weiss 10 cr., poporeni 5 fl.; — din Porčialma: Ioan Sobota preot 2 fl. 4 cr.; — din Dob: Ioan Marchiș preot 2 fl., Constantin Nyistor 1 fl., Gavril Gorondli 40 cr., Teodor Macskási 1 fl., Andreiu Riț 50 cr., Ioan Papp 1 fl., Nicolae Bogdan 1 fl., din Bucsa 60 cr., din bucate culese 3 fl. 32 cr., dela mai mulți poporeni 98 cr.; din Boghiș: Antoniu Papp-Dân preot 2 fl., cas'a bisericeii 3 fl. 16 cr., poporeni 4 fl. 84 cr.; — din Popbicau și Jegeriscea vechia: Lazar Jernea 20 fl. în obligat., cas'a bis. de Jegerisce 12 fl., cas'a bis. de Popbicau 5 fl., Antonia Jernea 1 fl., Georgiu Onye 50 cr., Gavril Stan 40 cr., Ioan Bozga învețat. 5 fl. în obligat., Georgiu Onye înveț. 3 fl. în obligat., mai mulți poporeni din Popbicau 2 fl. 40 cr., mai mulți poporeni din Jegerisce 2 fl.; la alta: 817 fl. 16 cr., afara de sum'a de 741 fl. 50 cr. publicata în list'a subscrisului. (Va urmă.) *Silviu Rezeiu.*

Dieces'a Aradului. *Consistoriul eparchial aradan* s'a întrunit joi'a trecuta în ședința plenaria. Dintre obiectele deliberate cu această ocaziune notăm, că s'a dispus deplinirea definitivă a protopresbiteratelor devenite vacante, al Aradului și al Șiriei, numindu-se comisari consistoriali pentru conducerea actului de alegere de protopresbiter în protopresbiteratul Aradului parintele protosincol Iosif Goldiș, ier pentru deplinirea protopresbiteratului Șiriei parintele protopresbiter Constantin Gurlbanu. — Tot cu această ocaziune s'a dispus *alegera de deputati clericali* pentru sinodul eparchial în cercurile devenite vacante, cum și alegerea unui deputat clerical pentru congresul național bisericesc în cercul Șiri'a-Jenopolea, denumindu-se următorii comisari pentru conducerea actului alegerii: în cercul clerical pentru congres Șiri'a-Jenopolea parintele Mihail Feieru, paroc în Jenopolea; ier pentru dep. sinodali în cercul Birehiș, parintele Dumitru Marcu, paroc în Bir-

chiș; în cercul Șiri'a parintele administrator prof. Constantin Aiudan; în cercul Jenopolei parintele protopresbiter Ioan Cornea. — *Alegere de protopresbiter.* Joi'a trecuta s'a întrunit sinodul protopresbiter al tractului Totvaradiei pentru deplinirea postului de protopresbiter. După seversirea santei liturgii, oficiata de parintele comisariu consistorial Vasiliu Zorlentianu cu asistența mai multor preoți, sinodul se constitui fiind de față 69 de membri. Dintre recurenți au întrunit mai multe voturi următorii: parintele Vasiliu Beleş acesor referinte la consistoriul din Arad 50 de voturi; parintele Georgiu Popovičiu 10 voturi și parintele Iosif Ardeleanu 9 voturi. (, Bis. și Șc.)

Societati și institute.

Academî'a Româna s'a completat în ședința de la 7 aprilie. În secțiunea istorică s'au ales de asta-data dnii Marienescu din Banat, Sim. Fl. Marianu din Bucovina; ier în secțiunea literară dl Iacob Negruzzi din Iasi. Din parte-ne felicităm din tota inim'a pe noii membrii.

Românî'a Juna din Viena pregătește o serbare interesantă. Precum ni se scrie de acolo, zilele aceste vor fi de cece ani, de când s'a înființat această brava Societate. Deci ea va serba iubileul seu. Cu asta ocaziune se va esecută și o compozițiune nouă a tinerului nostru compositor musical dl C. G. Porumbescu.

C e e n o u ?

Sciri personale. *Di dr. Demetriu Magdu* facu în zilele aceste censura de avocat la Budapesta; cancelaria va deschide în Arad. — *Di Iuliu Puscariu*, vice-notar la comitatul Caraș-Severin, s'a numit vice-notar la tribunalul din Caransebeș.

Despre oșpețul moștenitorului de tron se împartășesc următoarele amenunțe: La 7 maiu va fi un mare bal la curte. La 10 maiu, diu'a cununiei, sér'a la 5 și 1/2 va fi prânț de gala în curte, pentru care se vor tramite 160 de invitări. În diu'a următoare parechi'a nouă se va mută la Laxemburg, unde va petrece șese zile. La 18 demineta va veni la Budapesta, unde va stă cinci zile și-apoi se va duce la Praga. Jun'a parechia va sedé vér'a în castelul Ploschkovitz aprôpe de Leitmeritz. Castelul se întocmesce acumă cu pompa principesca. Moștenitorul tronului cu tiner'a-i soția va petrece timp mai îndelungat la tòmna pe insul'a Lacrova de lângă Raguză. Acesta frumoșă insula a fost locul unde imperatul Maximilian a petrecut cu placere.

Regele și regin'a Belgiei după serbarea nunții moștenitorului de tron se vor rentôrce la Brusela, și nu vor petrece parechi'a nouă nici la Budapesta, nici la Praga. Între festivitățile pe cari le va arangia municipalitatea Vienei mai interesantă pare a fi serbarea poporala în prater. Pe o câmpia cu ierba verde se va arangia o festivitate de copii la care vor luă parte vr'o două-deci și cinci de mii de copii. În rotunda se va da un bal monstru, la care se va întrebuința iluminatiune electrică. Se proiecteza și lasarea în aer a unui balon, niște produțiuni de circ.

Regatul român este deja recunoscut de toate puterile mari, pâna și de Rusi'a. De atunci regele și regin'a primesc în toate zilele felicitările diverselor autorități și corporațiuni, precum și a futuror coloniilor străine din țera. Este interesant a sei, că noul regat al României numera pe o suprafața de 129.917 kilometre patrăte, 5.376.000 locuitori; ocupa prin întinderea sa al patrăte rang și p.in populațiunea sa al cincile rang între cele două-spre-dece regate, câte există ați.

Banchet unguresc în onôrea regatului român. Din Budapesta ni se comunica cu reserva scirea,

că acolo se face propaganda în cercurile deputaților magiari pentru de a aranja un banchet splendid din incidentul redicării României la rangul de regat. Jókai ar avea să țină o vorbire pentru prosperarea României și înfrățirea cu elementul român. La banchet dl consul general Eugeniu Voinescu ar ocupa locul de onoare. Realisă-se-va înse acest plan, nu se știe.

Pentru conferința din Sibiu s'a mai ales delegați următorii d'ni: în cercul Cristianului protopopul Ioan Hanea și avocatul Parteniu Cosma, în cercul Vinților de jos profesorul dr. Nicolae Maier și avocatul I. Coseriu, în Bistrița-Naseud avocații Daniil Lica și Gabr. Manu, în Nocrich protosincelul dr. Il. Pușcariu și protopopul Zacharia Boiu, în cercul Ighiului candidatul de avocat dr. Abs. Todea și Nicolae Florescu, în cercul Ilunedorei parocul Avram Pacurar și avocatul Mihaiu Bontescu, în cercul Abrudului protopopul Ioan Gallu și avocatul Alesandru Filip, în cercul Iclodului mare avocatul Grigoriu Stetiu și proprietarul Ioan de Lemeni.

Pe malurile Tisei lupt'a cu esundarea a ajuns la culme. Tis'a a crescut atât de mult, încât este mai mare decât cum era în 1879 când a nimicit Seghedinul. De atunci înse dêlmele s'aun aredicat pretotindene și aste mai oprêsc valurile. Este înse întrebare, deca aceste redicaturi de pamânt vor pute reziste, căci ap'a și acuma tot crește, și de cumva și vântul va veni în ajutorul ei, pericolul este inevitabil. Deca valurile isi vor taia drum la Porgány, orașele Macău, Holdmező-Vásárhely, Szegvár, Földeák și altele vor fi inundate. Din Seghedin asemenea vin sciri amenințătoare, precum și dela Szentes. Pretotindene s'aun dus soldați, cari lucrêza cu energia, căci poporațiunea nu în tôte locurile isi face dator'ia de aপরare.

Cronic'a lumii.

Cutremurul dela Chios a fost mult mai grozav, decât cum s'a scris mai înainte. Numarul celor morți se urca la șese-spre-dece mii. Abia numai a trei'a parte a caselor de pe insula a ramas scutite. De ora-ce numarul morților este atât de 'nspaimântator, cei mai mulți au ramas nengropați, și 'n urmarea acesteia aerul s'a infectat și pôte ușor să erumpa vr'o epidemia. Spre a împedecă acest'a, Midhat pașa a dispus să se derime pereții și să se desinfecționeze unele locuri. Pân'acuma s'aun simțit vr'o 250 de sgudui, dintre cari 40 au fost atât de puternice, încât ar fi derimat și casa cea mai tare cladita. Dintre casele orașului numai 30 au ramas în cari pot să locuiesca ômeni, ier satele de pe insula s'aun cutropit cu totul. Sguduii mai mici se resimțesc încă și acuma.

Arderea teatrului din Nizza, dupa cum s'a constatat în mod oficial, a stins viet'a a șese-deci și unul de ômeni. Între acestia se afla șese copii, patru copile tinere și noue-spre-deci muieri; dupa naționalitate: trei-deci și șese francesi, doue-deci italieni, trei englesi, un germân etc. De când s'a întemplat catastrofa acest'a, cele mai multe teatre s'au supus la cercetare, deca la cas de foc au eşirile în-de-mâna?

Schimbare de religiuine. Bertolla, un sat cu 2000 locuitori din ținutul Turinului, a trecut în diu'a de bobotêza dela catolicism la protestantism, pentru că, preotul lor fiind suspendat, dupa tôte rugacțiunile repetite ale satenilor, episcopul catolic n'a voit să le dea alt preot.

Principele Petru Bonaparte a murit vinerea trecuta la Versailles, în etate de 66 ani. Dênsul a fost

fiul lui Lucian Bonaparte, și a avut o viet'a plina de evenimente sguduitoare. La 1869 s'a casatorit, luându-și de soția aman'ta, fiic'a unui lucrator. A produs mare sensațiune în 1870, când a împușcat pe diuaristul Victor Noir, carele merse la el ca secundant a-l provocă la duel. Tribunalul l'a achitat, dar opiniunea publica într'atâta s'a consternat, încât dênsul a trebuit să fuga în străinatate. Dupa caderea imperiului s'a rentors în patria, unde a trait în mare miseria, încât soția lui a deschis o prevalia de moda, dar fiul seu Lucian totusi e bogat și a luat de soția fiic'a bancarului din Monaco.

Omul de sticla. Septemân'a trecuta a murit la Paris, în vârsta de 103 ani, un nebun anume Jubissier, dis „Omul de sticla“, care, internat la Bicêtre în 1797, nu mai eşise de loc din spital. Jubissier fusese lovit la cap când era de 18 ani, de un giam. Ran'a se vindecă forte încet și când se vindecă de tot, bolnavul își perdă rațiunea. Nebun'ia lui luând un caracter furios, Jubissier fu internat la Bicêtre, unde a și ramas. Se credea de sticla, și temându-se a nu se sfaramă, nu facea nici o mișcare, mai nu vorbiă. În 83 ani, cât a stat în spital n'a vorbit de cât odata ca să cêra putun. Când cu rebelul din urma, inteligința lui pară să se descêpta la sgomotul ghiulelelor ce cadeau în Paris. Eși din letargia, umblând cu agitație și pronunciând cuvinte fără șir. D'atunci cașuse ierasi într'o tacere posomorita și în nemișcarea lui obicinuita.

Môrta din caus'a unei înțepaturi de ac. O durerôsa întemplare a emoționat într'un mod viu poporațiunea din Dieulefit (departamentul Drome, în Franci'a.) O copila în vârsta de 20 ani, a murit dupa cinci zile de bôla causata printr'o înțepatura de ac. Acesta copila își curatiă dinții c'un ac luat din corsetu-i; acul alunecându-i pe dinți, i înțepă buza. Dupa doue zile buza se umfla într'un mod ingrigitor; medicul nu putu opri mersul infecțiunii carbonose, gangren'a cuprinsc încetul cu încetul tot capul și aduse môrtea. Esplicava sciința cum o așa de mica cauza pôte aduce môrtea? Acul avea el în vârșu-i un virus, seu ori ce alta înțepatura facuta c'un ascuțit, ore care ar fi adus aceleasi rezultate? Infecțiunea în stare latentă așteptă ea vr'o ocașiune, spre a se manifesta? E forte anevoia d'a sespunde la aceste întrebări.

Procesul atentatorilor s'a decis la 9 l. c. în Petersburg. Sentința condamna la môrte prin ștrâng pe Jeliabov, Perovsca, Kibalcici, Risacov, Helfmann și Michalov. Sentința s'a publicat condamnațiilor luni dupa miedădi; ei o ascultara cu sânge rece și cu nepasare.

Rossi, renumitul tragedian, debutêza cu trup'a sa în Berlin, unde a trebuit să se oprêscă în caletoři'a sa spre Petersburg, în care loc a fost angăgiat pe șese luni, pentru un onorar de trei sute de mii de franci, înse în urm'a morții țarului represintațiunile din Petersburg nu se putura ținê, și Rossi a capetat o despăgubire de doue-deci de mii franci.

Sciri straine. *Marele duce Nicolae*, fiul cel mai mare al marelui duce Constantin Nicolaevici, precum scriu diuarele politice, a fost arestat marți, din caus'a unor conspirațiuni politice secrete în favôrea parintelui seu. — *Inmormentarea generalu lui I. Ghica*, ministru plenipotențiar al României la Petersburg, a avut loc în 7 aprilie, toți ambasadorii au asistat, corpul se transportă la Bucuresci. — *Capitanul Boyton*, renumitul notator, n'a murit în luptele între Peru și Chili, ci a cașut în prinsore, și e internat într'un oraș din Chili.